

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10289/2559

นางสาว อ. ในฐานะส่วนตัวและ ในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรม ของนางสาว ว. และเด็กชาย ภ. โจทก์ พันเอก พ. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1564,

พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 155

ย่อ / หลักกฎหมาย

หน้าที่ของบิดามารดาที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรนั้นให้กระทำขณะเป็นผู้เยาว์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1564 แสดงว่าการอุปการะเลี้ยงดูบุตรต้องกระทำจนถึงบุตรบรรลุนิติภาวะ ซึ่งอาจบรรลุนิติภาวะได้โดยการสมรสเมื่ออายุ 17 ปีบริบูรณ์ หรือมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ การที่ศาลล่างกำหนดให้จำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูเป็นช่วงระยะเวลาจนบุตรผู้เยาว์อายุ 20 ปีนั้น ไม่ถูกต้อง เห็นควรแก้ไขให้จำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูจนกว่าบุตรผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะ และ

พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 155 บัญญัติว่า ในการยื่นคำฟ้องหรือคำร้องตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในคดีครอบครัวเพื่อเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องชำระค่าขึ้นศาลและค่าฤชาธรรมเนียม จึงได้รับยกเว้นค่าขึ้นศาลและคดีไม่มีค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง ดังนั้น การที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้ค่าฤชาธรรมเนียมเป็นพับไม่ชอบ และที่จำเลยเสียค่าขึ้นศาลในชั้นฎีกามา นั้นจึงไม่ชอบเช่นกัน เห็นควรให้ยกคำพิพากษาของศาลล่างทั้งสองที่ให้ค่าฤชาธรรมเนียมเป็นพับ และให้คืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาแก่จำเลย

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูเป็นเงิน 3,780,000 บาท ค่าอุปการะเลี้ยงดูโจทก์เดือนละ 30,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนถึงอายุ 60 ปี นางสาว ว. เดือนละ 30,000 บาท เด็กชาย ภ. เดือนละ 30,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะมีอายุครบ 20 ปี บริบูรณ์ จำเลยให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่ผู้เยาว์ที่ 1 เดือนละ 10,000 บาท นับตั้งแต่วันที่ 27 ธันวาคม 2552 จนผู้เยาว์ที่ 1 อายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ และเดือนละ 15,000 บาท นับตั้งแต่ผู้เยาว์ที่ 1 อายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ ถึง 20 ปี บริบูรณ์ และให้จำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่ผู้เยาว์ที่ 2 เดือนละ 10,000 บาท นับตั้งแต่วันที่ 27 ธันวาคม 2552 จนผู้เยาว์ที่ 2 อายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ และเดือนละ 15,000 บาท นับตั้งแต่ผู้เยาว์ที่ 2 อายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ถึง 20 ปี บริบูรณ์ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยกค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความให้เป็นพับ และให้คำสั่งอายัดเช็คธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) เลขที่ 0212601 ฉบับลงวันที่ 8 สิงหาคม 2556 จำนวน 2,708,437 บาท ยังมีผลบังคับต่อไป เท่าที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษา และให้ยกเลิกคำสั่งอายัดเงินฝากในบัญชีเงินฝากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาตลิ่งชัน บัญชีเลขที่ 134-2-18xxx-x บัญชีเลขที่ 134-2-24xxx-x และบัญชีเลขที่ 134-3-31xxx-x และบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาเดอะมอลล์ บางแค บัญชีเลขที่ 238-4-41xxx-x โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่ผู้เยาว์ที่ 1 เดือนละ 8,000

บาท นับตั้งแต่วันที่ 27 ธันวาคม 2552 จนผู้เยาว์ที่ 1 อายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ และเดือนละ 10,000 บาท หลังจากผู้เยาว์ที่ 1 อายุ 15 ปี บริบูรณ์ถึง 20 ปี บริบูรณ์ และให้ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่ผู้เยาว์ที่ 2 เดือนละ 8,000 บาท นับตั้งแต่วันที่ 27 ธันวาคม 2552 จนผู้เยาว์ที่ 2 อายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ และเดือนละ 10,000 บาท หลังจากผู้เยาว์ที่ 2 อายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ ถึง 20 ปี บริบูรณ์ นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คำอุทธรณ์แนมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้พร้อมกับยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา ขอให้อายัดเงินของจำเลยที่ได้รับจากการขายที่ดินโฉนดเลขที่ 9768 จำนวน 2,708,437 บาท ซึ่งเป็นแคชเชียร์เช็คของธนาคารเกียรตินาคิน และยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวในกรณีฉุกเฉินขอให้อายัดเงินในบัญชีเงินฝากของจำเลยที่ฝากไว้ที่ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาตลิ่งชัน 3 บัญชี และธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาเดอะมอลล์บางแค 1 บัญชี ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอายัดแคชเชียร์เช็คธนาคารเกียรตินาคิน เช็คเลขที่ 0212601 ฉบับลงวันที่ 8 สิงหาคม 2556 จำนวน 2,708,437 บาท จนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น กับให้โจทก์วางเงินประกันความเสียหาย 30,000 บาท และศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้อายัดเงินให้บัญชีเงินฝาก ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาตลิ่งชัน บัญชีเลขที่ 134-2-18xxx-x บัญชีเลขที่ 134-2-24xxx-x และบัญชีเลขที่ 134-3-31xxx-x และบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาเดอะมอลล์บางแค บัญชีเลขที่ 238-4-41xxx-x บัญชีละกิ่งหนึ่ง จนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น กับให้โจทก์วางเงินประกันความเสียหายเพิ่มอีก 10,000 บาท ต่อมาศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรทั้งสองและให้คำสั่งอายัดและแคชเชียร์เช็ค ธนาคารเกียรตินาคิน เช็คเลขที่ 0212601 ฉบับลงวันที่ 8 สิงหาคม 2556 จำนวน 2,708,437 บาท ยังมีผลบังคับต่อไปเท่าที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษา และให้ยกเลิกคำสั่งอายัดเงินฝากในบัญชีธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาตลิ่งชัน ทั้งสามบัญชี และในบัญชีธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาเดอะมอลล์บางแค คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาถึงที่สุดตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ โดยคู่ความทั้งสองฝ่ายไม่ฎีกา คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า จำเลยต้องชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรทั้งสองตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์หรือไม่ จำเลยฎีกาว่า จำเลยไม่ประสงค์จะแยกกันอยู่กับโจทก์ แต่ที่ต้องออกจากบ้านไปเพราะเหตุที่โจทก์ประพฤติผิดกฎหมายและศีลธรรม ทำให้โจทก์ถูกกล่าวหาในคดีอาญากรณีทุจริตต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ จำเลยจะมีอันตรายจากการที่เข้าให้ถ้อยคำเป็นพยานในคดีอาญา กระทรวงยุติธรรมจึงจัดให้มีการคุ้มครองพยานแก่จำเลย ทำให้จำเลยไม่สามารถกลับเข้ามาพักอาศัยกับโจทก์ ทั้งโจทก์มีความสามารถและมีฐานะดีเพียงพอที่จะให้การอุปการะบุตรผู้เยาว์ทั้งสองได้เพราะโจทก์มีรายได้จากการประกอบกิจการ ร้านอาหารคาร์เซอร์วิส ซึ่งบางเดือนรายได้เกือบถึง 1,000,000 บาท และมีบ้าน 2 หลัง ส่วนจำเลยมีรายได้จากเงินบำนาญเดือนละ 16,500 บาทเพียงทางเดียว จำเลยมีอาการเจ็บป่วยและพิการทุพพลภาพตาบอดและตาเลือนรางอยู่ในสภาพที่ไม่มีความสามารถที่จะประกอบการทำงานตามปกติได้ จำเลยมิได้ปฏิเสธที่จะชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรทั้งสอง แต่จำเลยได้จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูด้วยเงินสดสมรสที่หามาได้จากกิจการร้านอาหารคาร์เซอร์วิส ที่จำเลยสร้างมาระหว่างสมรสและโจทก์เป็นผู้ดูแลกิจการแทนจำเลย ถือได้ว่าจำเลยในฐานะบิดาได้จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูด้วยเช่นกัน หากเป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แล้ว จำเลยจะไม่มีเงินเหลือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตเลย ขอให้ยกฟ้อง เห็นว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าโจทก์กับจำเลยแยกกันอยู่ โดยไม่ได้จดทะเบียนหย่า ผู้เยาว์

ทั้งสองพักอาศัยและอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของโจทก์ โจทก์จำเลยซึ่งเป็นบิดามารดามีหน้าที่ต้องร่วมกันอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรทั้งสองในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์อยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1564 วรรคหนึ่ง จำเลยจะอ้างว่าโจทก์มีทรัพย์สินมากกว่าและมีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงดูผู้เยาว์ทั้งสองเพื่อปฏิเสธไม่ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูไม่ได้ จำเลยฎีกาว่าร้านออลสตาร์คาร์เซอร์วิส ที่จำเลยสร้างมาระหว่างสมรสและโจทก์เป็นผู้ดูแลกิจการแทนจำเลย ถือได้ว่าจำเลยในฐานะบิดาได้จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูด้วยเช่นกันนั้น จำเลยไม่สามารถอ้างได้เพราะกิจการดังกล่าวเป็นสินสมรส กรณีการแบ่งสินสมรสเป็นคนละส่วนกับความสามารถของจำเลยในการชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์ทั้งสอง และที่จำเลยฎีกาว่าจำเลยต้องออกจากบ้านไปเพราะความผิดของโจทก์นั้น ก็เป็นเพียงเหตุแห่งการหย่า จำเลยยังคงต้องมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์อยู่ ปัญหาว่าจำเลยต้องชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์ทั้งสองเพียงใด ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยมีรายได้จากเงินบำนาญเดือนละ 16,500 บาท ไม่มีรายได้อื่น จำเลยมีหนี้หลายจำนวนที่ต้องผ่อนชำระ ประกอบกับจำเลยพิการทางสายตา ตาบอดและตาเลือนราง ไม่มีความสามารถที่จะประกอบการทำงานตามปกติได้ ส่วนโจทก์ประกอบกิจการร้านออลสตาร์คาร์เซอร์วิส มีรายได้จากสินสมรสเดือนละ 300,000 บาท และเป็นผู้ดูแลบุตรทั้งสอง โดยบุตรคนแรกเรียนที่โรงเรียนนานาชาติซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง และป่วยเป็นโรคซึมเศร้าต้องพักการเรียนเป็นระยะต้องได้รับการรักษาและพบแพทย์อย่างต่อเนื่อง บุตรคนที่สองเรียนอยู่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการจังหวัดนนทบุรี เมื่อพิจารณาฐานะเศรษฐกิจในขณะฟ้อง ระดับการศึกษา วัย และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นของผู้เยาว์ทั้งสองแล้ว ศาลอุทธรณ์กำหนดให้จำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์ทั้งสองน้อยกว่าโจทก์ แต่มีได้กำหนดค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรตามสัดส่วนของรายได้ของโจทก์และจำเลย ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ศาลฎีกาเห็นสมควรกำหนดให้เหมาะสม ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังขึ้นบางส่วน ส่วนฎีกาข้ออื่นของจำเลยไม่จำต้องวินิจฉัยเพราะไม่มีผลเปลี่ยนแปลงคำพิพากษา อนึ่ง หน้าที่ของบิดามารดาที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรนั้นให้กระทำขณะเป็นผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1564 แสดงว่าการอุปการะเลี้ยงดูบุตรต้องกระทำจนถึงบุตรบรรลุนิติภาวะ ซึ่งอาจบรรลุนิติภาวะได้โดยการสมรสเมื่ออายุ 17 ปีบริบูรณ์ หรือมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ การที่ศาลล่างกำหนดให้จำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูเป็นช่วงระยะเวลาจนบุตรผู้เยาว์อายุ 20 ปีนั้น ไม่ถูกต้อง เห็นควรแก้ไขให้จำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูจนกว่าบุตรผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะ และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 155 บัญญัติว่า "ในการยื่นคำฟ้องหรือคำร้องตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในคดีครอบครัวเพื่อเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องชำระค่าขึ้นศาลและค่าฤชาธรรมเนียม" จึงได้รับยกเว้นค่าขึ้นศาลและคดีไม่มีค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง ดังนั้น การที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้ค่าฤชาธรรมเนียมเป็นพับไม่ชอบ และที่จำเลยเสียค่าขึ้นศาลในชั้นฎีกานั้นจึงไม่ชอบเช่นกัน เห็นควรให้ยกคำพิพากษาของศาลล่างทั้งสองที่ให้ค่าฤชาธรรมเนียมเป็นพับ และให้คืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาแก่จำเลย พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่ผู้เยาว์ทั้งสอง เดือนละ 4,000 บาทต่อคน นับตั้งแต่วันที่ 27 ธันวาคม 2552 จนผู้เยาว์ทั้งสองอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ และเดือนละ 5,000 บาทต่อคน หลังจากผู้เยาว์ทั้งสองอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์จนผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะ ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ที่สั่งให้ค่าฤชาธรรมเนียมเป็นพับ กับคืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกา 200 บาท แก่จำเลย นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

กฤษฎี เยพิทักษ์ · พิศล พิรุณ · จิรนิติ หะวานนท์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/10289/2559>